Gubicza Gábor

Jövő

A boldog négyzetek közt éltünk.

Esténként betereltek minket, gyomrunk megtelt a nagy kondérokban lefőzött zsírral. Elaludtunk. Közös emésztésben horkoltak a számtalan tömbök. Hűs kérgük alatt lassan lüktetett a tartalom, szunnyadó belviláguk élő és élettelen felületeire képernyők, lámpák zokogták a gyenge fényt.

Nappal mosógépeket hajítottunk le a századik emeletekről. Nevettünk, hogy a talpalatnyi teraszokról belátható táj csupa kiszögellés és rozsdás antennatányér. Pihentünk a nyirkos melegben. Néztük a mocskos üvegen túl hulló esőt, kényelemmel fészkelődve a lassan minden egyéb valóságok lehetőségét kiszorító rétegvalóságunk örömei közé. Karosszékekbe és kanapékba. Futball, kiáltottuk időnként, zöld vagy barna üvegeket hajítva a tapétának.

Rövid szavatosságú ölekbe dugtuk kezünket a szemétledobók, a kerékpártárolók mögött, hogy felázó körmökkel valami kocsonyását fejjünk le a rózsaszín hámokról. Megjegyeztük a szagokat, mielőtt oszlásnak indultak volna, meg a halk nyögéseket, amik a szagokat kísérték. Az elhagyatott lépcsőfordulókba egy amorf élet rongyokba burkolt hordozói telepedtek. Köhögésekből és sóhajokból állók. Belőlük a többé el nem takart szervek gőze szivárgott fel a hővel emeletről emeletre, beleivódni a végső plafonba. Megjegyeztük ezt is.

Kiáltoztunk. Térdeink remegtek megbolyhosodott melegítőinkben, a festékhígítóval felmosott ég alatt. Kiáltottunk, ahogy a tej ömlött belőlünk, ki a cementre a névtelenül térdeplő, sápadt húsok rajtunk munkálkodó ujjai közül. Markunkban mellek, másnapra kiszikkadtak. Markunkban kések, hajnalra rozsdává száradt a vér a süket kaputelefonok tövében.

Kint pusztulás várt minden összetett szerkezetre, mit kezünk érinthetett. A maradványok (lapok, gömbök, élek, csavart formák és szilánkok) borították az épületek és az épületekével azonos anyagból ritkásan álló padok, asztalok között húzódó teret.

A sivár tetőkre mászva szertenéztünk: a messzeségben mozdulatlan acélcsontvázak, akasztófák nyújtóztak a tömbök horizontja fölé. Emelni még többet, még többet e végtelenségig nyújtózó síkon. Falakból cellákat, cellákból kaptárakat. És tovább.

Mert nem voltunk elegen. Nem lehettünk. Nem lehetett elég halálból és születésből. Nem a kettő közt húzódó szennyből, nem annak dermedéséből és olvadásából – e szenny volt az egyetlen, a végső nyers-

anyag, amiből tagolatlan, monolitikus történetünk építette magát. Tompa sikolyok a folyosók görbületei mögött, erre gondolok. Tegnapi televízióadások, amikre mindenki máshogyan és hiányosan emlékezett, amiket senki nem említett többé, erre gondolok. Átázott kapucnik, erre gondolok. Lázas edényeinkben salétrommá szűrt tartalmaira a műanyagflakonoknak és bádogdobozoknak. Ezeket, kiürülve, odalent kínozta semmivé a nap, a repedt parkolók szegleteiben.

Torkoknak, szemeknek, érző bőrnek lenni mindehhez előcsuszamlottunk hát üvöltő anyáink méhéből a nappalik közepén kiterített festőfóliák gyűrődései közé. Sietve zabáltuk a kenőmájat a vele csordultig töltött, a közakarat és -gondoskodás által elénk lökött tálcákból. Kapkodva és öklendezve, félrenyelve a masszát, hogy felnövekedve mi is mielőbb beléhatolhassunk valami anyáinkhoz hasonlóba. Szolgálva a történetet, szolgálva a folyamatot.

A házak túloldalán gyújtott szeméttüzekre hordtuk az órákat és naptárakat, az idő precízebb tagolására többé nem lévén szükség. Mert a jelenen kívül, ami tökéletes változatlanságban terpeszkedett az emlékezhető múlt és a belátható időn belül várható jövő határaiig, csupán egy távolabbi jövő létezett. Meghatározatlanul hagyott messzeségben előttünk, meghatározott irányban is csupán azért, hogy mutatóujjaink kinyújtása, megkopott élű szavaink kimondása, és ami a legfontosabb, szaporodásunk ebben a bizonyos irányban, vagyis valamiféle célzattal történhessék.

E távolabbi, e nagybetűs Jövő pedig így festett:

A teljes biomassza emberi tömeg. A teljes biomassza emberi lét. A meghalók táplálékai az életben lévőknek.

Az egymást határozó mozdulatok egyetlen mozdulattá rendeződnek, mely önmagának éppúgy előzménye, mint következménye. Egyazon lendület fut végig a teljes felszínen. Testről testre terjed, az egyes irányokból sávokká és gyűrűkké, ezekből másodlagos, sokadlagos szerkezetekké, és egy véglegessé rendeződik, ami tart mindvégig vissza önmagába.

Egy törzs egy törzshöz lökődik. Az egy újabb törzshöz, és tovább. Ami lendület elveszik két test között a lökéskor, az pótlódik az egyes test lökődésekor, korrektív mozdulatok – karok, lábak, nyakak szükségszerű rándulásai – által. A felvett tehetetlenséget így minden egyes kiegészíti, és belőle éppen annyit ad tovább, mint amennyi őt érte, és amennyi az ő meglökésekor még elveszett. A mozdulat: tökéletlen fordulat az elszenvedett lökés irányától el, a mérendő lökés irányába; rövid lépés, általában éppen csak botlás, mely áthidalja a következőként lökendő testtől való távolságot (közelséget); kapálózás, az egyensúly és nyugalmi testhelyzet visszanyerése a következő lökés elszenvedése előtt.

A mezítelen bőrön állandó lerakódása, kérge ül a pornak. A levegőben szálló, leülepedni csupán a mozgó embertömegre képes pornak, amelyet a nappali forróság sikamlós réteggé old a verítékben. Ennek szaga van. De mivel a szagnak soha nem áll be még csak időleges hiánya sem (köszönhetően vagy az állandósult szélcsendnek, vagy annak, hogy ha van is szél, minden légtömeg ugyanazzal a szaggal van tele, így hiába mozdul egyik légtömeg a másik helyére, a szag azonos marad, vagy egy önmagával azonos szagra cserélődik), olyan elemévé válik e szag a valóságnak, melyet megfontolni nem érdemes és nem is lehetséges.

Csupán a mi egykori, a szél és eső által magyarázhatatlanná csiszolt épületeink maradéka emelkedik ki, az égtől csak árnyalatban különböző idomokként, nagyrészt szabályos téglatestekként törve fel a megkülönböztethetetlenné lett testek újabb és újabb mozaikszerkezetekké szét- és összeömlő áradatából. Egykori épületek – rácspontok a folyton jelenlegi (eljövendő) hús síkságában.

A testek közösülnek.

Ha a (feltétlenül hímnemű) lökő a megfelelő szögben, vagyis éppen háta mögül éri a (nem feltétlenül nőnemű) lökendőt, hát közösülnek. Röviden – hiszen testük az egyesülés idején is szakadatlanul kitett a további lökéseknek – és örömtelenül. A beesési szögek ritka, további megfelelősége esetén a két eggyé lett testhez egy harmadik is csatlakozhat. Elölről (nő- és hímnemű egyaránt) vagy (kizárólag hímnemű) hátulról. További tagokkal való kiegészülése azonban lehetetlen az aktusnak, tekintve rövidségét, tekintve a rendszer egyensúlyának hiányát.

Fogannak. A nász során.

Vetélnek.

Várandós nők lökődnek a tömegben. Gömbölyű hasuk egyre lapul az elszenvedett taszításoktól, lábaik közül a legkülönfélébb fejlődési stádiumokban elhalt magzatok hullanak elő a porba. Szinte pépként. Tagok, szervek nagyobb darabjaival keverten, méhlepénybe burkoltan. E maradványokra ugyanaz a sors vár, mint a többi elhullók testére.

Szülnek, születnek mégis. Aki a szüntelen áradat közepette képes kihordani utódját, az mozgásban, maga alá tartott kezeibe szül. Fél karjával szikkadt mellére emeli a csecsemőt. Az sokáig az emlőre tapadva időzik, az abból szivárgó híg, csomós tejen él. Később átkapaszkodik anyja hátára, áttekint a csontos váll felett. Tápláléka immár az, mint a többinek. Az anya eteti – egy falat magának, egy az utódnak.

Végül felnő az egyed. Tagjai meghosszabbodván lekapaszkodik az őt megszülőről, a róla addig gondoskodóról. Lába először érinti a talajt, ujjaival először nyúl le maga a széttiport testek anyagáért.

Mennyien születnek? Épp annyian, amennyien elhullanak.

Számuk, sűrűségük szükségszerűen állandó.

Ha felszaporodnának, áramlásuk lassulna. A lökésekhez nem maradna elegendő hely, a testek bizonyos pontokon állandó érintkezésben maradnának. Ha megritkulnának, egyeseknek több hely jutna. Ezek a lökések elől kitérhetnének. Bárhogyan is, a lendület veszne az immár nem ideális folyadékként viselkedő embertömegben. Ez ideiglenes mozdulatlansághoz, a nyugalom pillanataihoz vezetne. A nyugalom pedig, tartson bármily csekély ideig is, elképzelhetetlen ebben a Jövőben.

Lökődnek és löknek megmásíthatatlan véletleneknek engedelmeskedve, ki-ki egészen az általa elszenvedendő utolsó lökődésig. Az általa végrehajtandó legutolsó lökésig. Akkor a test térdre borul, elfekszik. Megbotlanak benne páran, el nem esnek. A testre taposnak. Az egyre lapul. Puhul és nyílik.

Amint valaki élő felázott talpával a már kellően lapult és nyílt, még meleg maradványait tapintja a holtnak, az oldalra hajol. Felszegett fejjel. Éppenhogy csak, amennyire a mellette álló többi felszegett fejjel oldalra hajló (és továbbra is lökdösődő) élőtől lehetséges. Ujjaival felmárt valamit a masszából, kezét szájához emeli. Nyal, nyel. Rágnia nem kell. A talpak végzik már az állkapcsok egykori munkáját. A korán elveszített fogak a síkká tiport felszínbe nyomtatva pihennek. A felszínbe nyomtatva, mit sosem lát senki, mit soha nem ér a napnak fénye.

A testből semmi nem vész el. A hús a halálban sem lel nyugalomra, a tiprásban előemésztett tetem új húsává lesz a még élőknek, új tömeggé, szenvedni a maradó mozgást. Még a vérrel sárrá keveredő port, a meddővé lett földnek átmocskosodott anyagát is mohó ujjak tapogatják fel.

Mennyien halnak, mennyien hullanak el? Épp annyian, amennyien születnek.

Jövő ez, miben nincs akarat. A kényszerek jóval meztelenebbek, jóval közelebbiek, mintsem hogy az akarat fogalmának beiktatására lenne szükség az események magyarázatához. Nincs álom, nincs egy szemhunyásnyi sem. A sötétség és világosság egymásutánja, a nappalok és éjjelek félgömbjeinek fordulása úgy zajlik az emberáradat felett, hogy hatást nem gyakorol, változást nem idéz elő sem a tömeg, sem az egyed viselkedésében. Látni a legközelebbiek fonnyadt tagjain és a távoli, mindenféle részletektől mentes égbolton kívül nincs mit. Csupán a régi téglatestek falait, de ezek – az idő rajtuk elvégzett munkájának következtében – szintén nem hordoznak már semmiféle jegyet, mi méltó lehetne a szemek figyelmére.

Emlék és ismeret nem fogan ebben a tájban. Nincs itt semmi, ami ne lenne valamilyen formában a következő pillanatban is jelen. Ugyanúgy,

mint addig. Nincs részlete az egyes történeteknek, ami megkülönböztethetné őket az összes többi történetektől. A saját életére sem emlékezik senki a lökdösődésben. Az egyesek sorsa – vagy annak hiánya – teljességgel azonos, és e sorsok-sorshiányok színhelye – bárhol legyen is, a felszín bármely pontján – szintúgy azonos, leegyszerűsíthetetlen, primitív elemekből épül, amik egymáshoz fonódva sem jelentenek semmi többet, mint amit egymástól elválasztva jelentenének. A szüntelen mozgás lekoptatja, megsemmisíti mindazt, ami egy emlékezet anyagául szolgálhatna. Egy életre távol sodor mindent, ami alkalmas lehetne egymás ismeretére. És ha bizonyos elemeket mégis közelít, újra, azok úgysem képesek különbséget tenni a már látottak és még nem látottak, a már eltűrtek és még eltűrendők között.

Még a gyermekek is elfeledik anyjukat - nincs ragaszkodás.

És nincs gondolat. A lökés elszenvedéséhez és végrehajtásához kapcsolódó egy-egy tompa benyomás, mint két utolsó megmaradt tartalom - akár a lendület terjed testről testre - akadály nélkül hullámzik elméről elmére. Ha elmének nevezhető egyáltalán, mi e korcsokban maradt.

Mindezek értelmében pedig múlt sincs.

Történelmünk már nekünk sem volt, de egyes napokat és perceket még egyénítettek bizonyos események: rövid időre megjegyezhető alkalmai párosodásnak és halálnak, gondtalan pusztulásunknak és pusztításunknak. Az eljövendők számára már ez sem létezik. Az idő nem csupán, hogy lökésekből áll, de nem is tart tovább, mint egy-egy lökés. Egy lökődés az összes lökődés, tökéletes azonosságban játszódik le mind. És mind a közösülés, hasonló gyorsasággal és hasonló örömtelenségben. A múló pillanatot meztelen talpak sajtolják a porba, a testek óceánja felett a pontszerű jelen uralkodik.

És a jövő nem mutat túl e jelenen. A jövő pusztán a tér, amelyet a testnek az elkövetkező jelenben kell kitöltenie. Az irány, melyben egy pillanattal később elszenvedi, mit a szent tehetetlenség a mostban határoz. Nem jövő ez. Csupán folytonossága az éppen megvalósulásnak, véget nem érte az éppen elszenvedésnek.

Az emberiség halad, még e végérvényes állapotban is. A bolygónak köpenyévé lesz az élő hús. Minden, ami a mozgásnak akadályát jelenthetné, megsemmisül a megszámlálhatatlan léptek alatt. Épületeink maradványai porrá csiszolódnak, porként felkavarodva a kozmoszba vesznek. A kiszáradt tengerek és óceánok medrei feltelnek. Csontokkal és fogakkal. Pusztasággá tiportatnak a hegyek.

Szabadulni ismerettől, emléktől, szándéktól és gondolattól, tartani a meztelen kényszer tökéletes uralma iránt: oldószerek simította agyunk

mélyén, a szürke idegek sorvadó lemezei alá temetve mindvégig e jövő lidércnyomása sejlett. Mert valamire számítanunk kellet, míg teljességgel el nem leptünk minden kitölthető teret, valami felé irányoznunk kellett életünket a még rendelkezésünkre álló ürességben.

A jövő igazodott tetteinkhez, vagy tetteink voltak kényszerűek a visszaható jövőnek engedelmeskedni? Mi megmásíthatatlan törvényszerűségeknek rendeltettünk alá, szaporodva és sokasodva.

Éltünk. Lassú szorgalommal pusztítottuk, mi a jövőnek – bármilyen jövőnek – útjában állhatott. Pusztultunk magunk is. Konténerekbe, üres acélhordókba vettettek holttesteink. Éltünk, mindvégig igyekezvén megfeledkezi a keserű és kimondatlan meggyőződésről: a vég nem érkezhet el soha, csupán a jövő.